

Nr 19.

Av herr **Bergman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, m. m.

Behovet av ökade statsinkomster i det nuvarande extraordinära läget och önskvärdheten att begränsa statsskuldens stegring har föranlett statsmakterna att i långt högre grad än förut varit fallet rikta sin uppmärksamhet på sådan konsumtion, som kan undvaras och som därför kan tåla en beskattning, vilken ej drabbar någon annan än den som genom ifrågavarande konsumtion frivilligt underkastar sig den ökade skatten. Dit hör otvivelaktigt ej blott konsumtionen av brända och destillerade spritdrycker samt vin, vilka båda kategorier redan varit föremål för ökad skattläggning vid innevarande riksdag, utan även av skattepliktiga maltdrycker. Vi äro därför principiellt ense med regeringen när den genom propositionen nr 68 föreslagit en höjning av skatten på vissa maltdrycker. Det i Sverige mycket brukade och missbrukade pilsnerdrickat är så mycket mera umbärligt, som numera både ett förbättrat svagdricka samt det extrakrika maltdrickat, vilka bägge maltdryckssorter äro skattefria, finnas att tillgå för den som ej vill underkasta sig en fördyring av pilsnern, för att icke tala om mjölken, vars ökade konsumtion såväl ur folkhälsans som ur lantmannaekonomiens synpunkt är i högsta grad önskvärd och torde i viss mån stimuleras genom ökning av maltdrycksskatten.

Enligt Kungl. Maj:ts proposition skulle maltdrycksbeskattningen tekniskt ändras så, att icke maltet utan den färdiga produkten göres till beskattningsobjekt, varvid likväl ingen förändring i avseende på dryckernas klassindelning efter alkoholhalt komme att inträffa. Vi ha ingen invändning mot denna tekniska omläggning. Däremot anse vi, att den ökning av skatten, som föreslås för maltdrycker av klass II, borde bliva något kraftigare. I propositionen föreslås ett tillägg av 3 öre pr $\frac{1}{3}$ liter till nuvarande skatt, så att den beskattning av c:a 21 öre pr liter (7 öre pr $\frac{1}{3}$ liter) som med nuvarande maltbeskattning beräknas utgå, hädanefter skulle höjas till 30 öre pr liter. I propositionen beräknas att denna höjning skulle kunna medföra en ökning av inkomsterna från denna skattekölla med högst 17 miljoner kronor (se närmare propositionens beräkningar sid. 43). Då maltskatten för budgetåret 1938—1939 lämnade en behållen inkomst av i runt tal 33 miljoner kronor, skulle härigenom enligt propositionens beräkning totalinkomsten för ett budgetår efter nämnda skattehöjning kunna uppgå till högst 50 miljoner kronor.

Ökningen, högst 17 miljoner kronor, synes ganska ringa i förhållande till det enorma belopp, vartill statens penningbehov numera uppgår, och

då därtill kommer att skattehöjningen med all sannolikhet kommer att medföra nedgång i konsumtionen, så att det ovannämnda maximibeloppet ej i sin helhet torde inflyta, förefaller det klokt att sätta skattesatsen något högre.

Det synes oss därför lämpligare att ökningen bestämmes till 5 öre i stället för 3 öre pr $\frac{1}{3}$ liter, varigenom med inräknande av nuvarande skatt det totala skattebeloppet pr liter av maltdryck klass II skulle uppgå till 36 öre i stället för av Kungl. Maj:t föreslagna 30 öre. Då beskattningen av klass III har mindre betydelse, alldenstund försäljningen därav praktiskt taget ej förekommer inom landet, ha vi ej anledning att yrka någon förändring på den punkten av Kungl. Maj:ts proposition.

Det framgår av propositionen att finansministern haft nämnda högre belopp under övervägande, men slutligen, av farhåga för alltför stark minskning av konsumtionen, valt det lägre. För vår del tro vi visserligen att konsumtionen skulle sjunka mer efter 5 öres än efter 3 öres tillägg på skatten för $\frac{1}{3}$ liter, men all erfarenhet från främmande länder synes visa, att ett högre skattebelopp alltid trots konsumtionsminskningen säkrare inbringar beräknade statsinkomster än en obetydligare skattehöjning. Icke minst lärorika i detta avseende äro erfarenheterna från England.

Vid världskrigets utbrott 1914 utgjorde ölskatten i England 7 shillings 9 pence pr »barrel», d. v. s. c:a 4.5 öre pr liter. I november 1914 höjdes skatten till 23 sh. pr barrel, motsvarande nära 13 öre pr liter. Efter en serie fortsatta höjningar under åren 1916—1919 uppnådde den år 1920 ej mindre än 100 sh. pr barrel (drygt 55 öre pr liter). År 1923 medgavos vissa avdrag, som medförde en genomsnittssänkning till i regel 80 sh. pr barrel (c:a 44 öre pr liter). 1930 skedde en ny höjning och från 1931 översteg skatten ånyo 50 öre pr liter. Den har senare undergått endast några mindre väsentliga förändringar. Slutresultatet är emellertid att ölet, den allmännaste av Englands alkoholhaltiga drycker, beskattats ungefär tiodubbelt mot förhållandet före 1914, och denna höga skatt har i det väsentliga fått bestå även efter kriget.

Till belysning av verkningarna på konsumtionen kan nämnas, att ölkonsumtionen i The United Kingdom före dessa höjningar utgjorde c:a 27 gallons pr invånare (medeltal för åren 1910—1914), men 1915 hade nedgått till 22 gallons, 1916 till 20 och 1918 till 10 gallons. Efter vissa fluktuationer var den 1933 11 gallons och har sedan långsamt stigit så att den 1936 var c:a 13 och 1937 c:a 14 gallons. En engelsk gallon motsvarar ungefär 4 $\frac{1}{2}$ liter. Fluktuationerna ha icke enbart berott på skatten, som visserligen 1937 var något lägre än i början på 1930-talet, utan även på ekonomiska konjunkturer och förändrade förhållanden i avseende på försäljningsplatser m. m. I dessa dagar har den engelska ölskatten än ytterligare höjts med ett belopp motsvarande omkring 8 öre pr liter.

Hur har den starka skattestegringen påverkat statsinkomsterna? Till belysning därav kan nämnas, att inkomsterna av ölskatten år 1913 utgjorde c:a 13 miljoner pund, men 1924 c:a 71 miljoner och 1926 c:a 82 miljoner.

Dessa erfarenheter tala starkt för vår ovan hävdade uppfattning att stats-

kassan genom en något större skattehöjning än den av Kungl. Maj:t föreslagna skulle, trots minskad konsumtion, vinna icke oväsentligt ökade inkomster.

Vi tillåta oss, med hänvisning till vad här anförts, hemställa,

att riksdagen, vid väsentligt bifall i övrigt till den i Kungl. Maj:ts proposition nr 68 föreslagna förordningen angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, måtte besluta, att § 13 erhåller i så måtto förändrad lydelse att orden »för maltdryck av andra klassen med 30 öre pr liter» utbytas mot orden »för maltdryck av andra klassen med 36 öre pr liter».

Stockholm den 14 november 1939.

J. Bergman.

Bertil Ohlin.

John Björck.

Elof B. Andersson.
